ורב זביד אמר אין בנים בלא סימנים ונבדוק חיישינן שמא נשרו הניחא למ"ד חוששין אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר אפי' למ"ד אין חוששין משום צער לידה חיישינן: כיצד פוטרות צרותיהן וכו': מנהני מילי אמר רב יהודה דאמר קרא [1]לצרור [2]התורה ריבתה צרות הרבה [3]רב אשי אמר סברא היא צרה מ"ט אסירא דבמקום ערוה קיימא צרת צרה נמי במקום ערוה קיימא: כיצד אם מתו הן כו': [4]ואפילו כנס ולבסוף גירש ורמינהו [5]ג' אחים שנים מהן נשואים ב' אחיות ואחד נשוי נכרית גירש אחד מבעלי אחיות [6]אשתו ומת הנשוי נכרית וכנסה המגרש ומת זו היא שאמרו שאם מתו או נתגרשו צרותיהן מותרות טעמא דגירש ואח"כ כנס אבל כנס ואח"כ גירש לא [7]א"ר ירמיה [8]תברא מי ששנה זו לא שנה זו האי תנא סבר מיתה מפלת והאי תנא סבר [9]נשואין הראשונים מפילים רבא אמר לעולם חד תנא הוא [10]וזו ואין צריך לומר זו קתני: וכל שיכולה למאן: [11]ותמאן השתא ותתייבם לימא מסייעא ליה לרבי אושעיא [12]דא"ר אושעיא ממאנת למאמרו ואינה ממאנת לזיקתו לא צרת ערוה שאני [13]דתני רמי בר יחזקאל מיאנה בבעל מותרת לאביו מיאנה ביבם אסורה לאביו אלמא משעת נפילה נראית בכלתו [14]הכא נמי משעת נפילה נראית כצרת בתו: **מתני'** [15]ישש עריות חמורות מאלו מפני שנשואות לאחרים [16]צרותיהן מותרו' אמו ואשת אביו ואחות אביו אחותו מאביו ואשת אחי אביו ואשת אחיו מאביו [17]בית שמאי מתירין הצרות לאחים ובית הלל אוסרים

חלצו

(1) **רב** זביד אמר אין בנים בלא סימנים. לומר ר"י דצריך לפרש דאין עיבור בנים של קיימת מצוי להיות בלא סימנים ומיהו זמנין אתו מדפריך ומינדוק וכן אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר ואם אין בנים כלל בלא סימנים ודאי נשרו וגם לשון חוששין נמי משמע דליכא אלא חששא בעלמא ולא שודאי נשרו ומשום דלא שכיח עיבור בלא סימנים לא מצינו מתותו ממאנת דמוששים לסימנים כדמסיק ואזיל ולהכי קאמר נמי רבה בר ליואי תוך הזמן הזה היא מתה ועוברה מת אע"פ דפעמים היה כיון דלא שכיח ובכריתא דרב ביבי דנקט שמא תמות בשביל המיעוט ואע"ג דרבה בר ליואי לא חש למיעקט שמא בשביל מיעוטא ופ"ת ומנין לו לגמרא דרב זביד לא בעי למימר דאין בנים בלא סימנים כדמשמע במילתיה ור"ל דאם אין בנים כלל בלא סימנים לא למימר ח"כ ממאי אתא לפלוגי אדרב ספרא כיון דלדידיה נמי אין בנים כלל בלא סימנים כמו לרב ספרא אלא ודאי אתא למימר דאין הבנים סימן גדלות אלא הסערות וכי ליכא סערות לא מחזקינן לה ודאי גדולה ולהכי פריך ולבדוק ומשני חוששין שמא נשרו וחוששין לה בספק גדולה לענין חליצה וקדושין דאוריתא ולענין עונשין ומילי טובא ובקונטרס פי' דסבר רב זביד דתוך הזמן כלאחר הזמן דלא כהלכתא נראה לר"י דבעלמא מודה רב זביד דתוך הזמן כלפני הזמן ושאני הכא דע"י בנים משגיחן לסימנים כאילו הם לאחר זמן כדפרישית נמי לרב ספרא: **משום** צער לידה חיישינן. ופ"ת כיון דאין בנים בלא סימנים משעת העיבור ובדוק קמי לידה ואי ליכא סימנין ליכא למיתם שמא נשרו דאכתי לא בא צער לידה ור"ל דלאו דוקא נקט צער לידה דה"ה נמי דמשום צער עיבור חיישינן שמא נשרו ולא נקט צער לידה אלא משום דאקשי ליה ובבדוק את התמות כדי למאן דהיינו אחר לידה להכי נקט צער לידה וה"ה דאי בדקנה קמי לידה ולא אשכחן דליכא למיתם דנשרו משום צער עיבור ואי היה מפרש מילתיה דרב זביד דאין לידת בנים בלא סימנים קאמר הוי אתי שפיר הא דנקט צער לידה ולא היינו צריכים לומר משום צער עיבור חיישינן אבל אי אפשר לומר כן דא"כ לא הוי משני מידי לרבה בר ליואי: **מתה** בתו **או** נתגרשה. הא דלא נקט מיאנה או שנמצאת אילונית משום דמתני' אתא לאשמועינן אפילו כנס ובבעל גירש ומיאנה או שנמצאת אילונית אין שום חדוש דבטלו להו קידושי קמאי וכך לי כנס ובבעל מיאנה כמו מיאנה ובבעל כנס ג"כ משום דקאי אאחת מכל העריות האלו ומיאנה או שנמצאת אילונית לא שייך בכל העריות:

שלשה אחים שנים ובו'. לקמן בפרק ד' אחים (דף ג. ד"ה גירש) אפרש לה אמאי נקט שלשה אחים: **נשואין** הראשונים מפילים. הכא לא הוה שייך למינקט הראשונים דליכא הכא תרי נישואין ומשום ההיא דבפרק ב"ש (לקמן קא:) נקט הכי דתנן המגרש האשה והחזירה מותרת ליבם ור"ל אוסר ומפרש התם טעמא דר"ל משום דמספקא ליה אי מיתה מפלת אי נישואים הראשונים מפילים: **תמאן** השתא ותתייבם בו'. ואפי' לר"ג דלית ליה מלמדין את הקטנה שממאן לקמן בפ' ב"ש (דף קט.) היינו להוציאה מבעלה א"נ פריך דהיכא דמיאנה תתייבם לרבה ומתני' משמע דאין לה תקנה אלא בחליצה: **לא** צרת ערוה שאני בו'. ה"נ בשעת נפילה נראית כצרת בתו ופ"ת ומנא ליה דטעמא דרמי בר יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית ככלתו דלמא טעמא דרמי בר יחזקאל גופיה משום דרבי אושעיא דאינה ממאנת לזיקתו וי"ל דע"כ טעמא דרמי בר יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית כלתו מדנקט אסורה לאחיו ואי טעמא משום דאינה ממאנת לזיקתו אסורה נמי לעלמא ופ"ת א"כ תקשה בריתא דרמי בר יחזקאל לר' אושעיא ותירץ הר"ר משה כהן דאיכא למימרי כשחלצה ולהכי שרי לעלמא ולא משום דממאנת לזיקתו א"נ כשמיאנה ביבם אחר שנתייבמה דליכא זיקה ומ"מ אסורה לאחיו משום דבשעת נפילה נראית ככלתו:

מאי

אין בנים בלא סימנים. והיולדת בקטנות חזקה הכיאה סימנים ומשהביאה סימנים כתוב י"כ לא ממאן דהני סימנים גמורים וינהו דס"ל לרב זביד תוך זמן כלאחר זמן לענין סימן ולא אמרינן שומא וינהו: **הניחא למ"ד כו'.** פלוגתא בפ' יולא דופן(נדה דף מו.):

מנא הני מילי. לגרת צרתה פטורה: **נתגרשו צרותיהן מותרות.** ואפי' בנס אחיו את הנכרית ולבסוף גירש את בת אחיו דהוו להו צרות זו לזו קודם גירושין אפ"ה קאמרינן ליה ליבומי כדקתני ומתה בתו או נתגרשה הואיל ובשעת נפילה לא הוו צרות זו לזו: **וכנסה המגרש ומת.** ונפלה נכרית לפני שלישי שנשוי אמות אשתו של (ה) זו הראשונה דהויא להו צרת אחות אשה משנתגרשה לצרותיהן מותרות הואיל ולא היתה אחות אשתו של זה לרה לנכרית זו שקודם נשואים של זו נתגרשה: **תברא.** קשין אהדדי: **אי תנא.** דאמתי סבר מיתת הבעל מפלת נשוי ליבום הלכך אפי' בנס ולבסוף גירש כיון דבשעת מיתה לזו צרת הבת היא שריא: **ופנא.** (ו) דבריתא סבר נישואין הראשונים שהאשה נשאת לבעלה מפילים אותה ליבום הלכך משנעשית צרת ערוה שעה אחת אסורה עולמית: **זו.** דאמתי דהכא דבנס ולבסוף גירש מותרת כדקתני ומתה בתו או נתגרשה ואין ל"ל זו דג' אחים דגירש ולבסוף בנס: **ומאן.** הערוה השתא ותאמר לי מיפסי בקדושין שקדשוני אמי ואחי לבעלי האמת ותעקור קידושין הראשונים ותתייבם לרתה: **ממאנת למאמרו.** הא דתנא לקמן בפ' ב"ש(ה) וב"ה אומרים בבעל וביבם: **למאמרו.** הוא דממאנת שאם עשה הבעל מאמר ביבמה קטנה ומיאנה בו מפקיע מיאון את המאמר וחזרה לזיקה לבדה וחולצת. ואע"ג דגדולה שעשה בה מאמר ולא רצה לבעול קי"ל בפ' ר"ג (לקמן דף נ:) (ז) לריכה גט למאמרו וחליצה לזיקתו הכא מיאון עקר למאמרו ולא בעיא גיטא: **ואין ממאנת לזיקתו.** לעקור נשואים ראשונים ולהפקיע זיקת ייבום ולגאת בלא חליצה. ה"נ גבי ערוה לא עקר ליה מיאון דהשתא לנשואין קמאי למישרי לרתה: **לרת ערוה שאני.** דבנן גזרו שלא תמאן ליבומי לרתה דלא לזלזולי בלרת ערוה דלמא אתי למישרי: **מיאנה.** כלומר בבעלה מותרת לממיה דעקרתה לנישואיה והויא כמפותה בו ומותרת לו. אבל מת בו בעלה הראשון ומיאנה בזיקת יבם אע"ג דנשואין קמאי עקרה אסורה לאחיו. מלמד משעת נפילה כלתו היא משעה שנפלה להתייבם ומזקקה ליבם מחמת נישואין הראשונים גרשים אותם נישואין גמורים למיהוי אשת המת וכלתו של זה: **ה"נ.** בלרת ערוה משעת נפילה שמזקקה הבת ליבם (ז) למאן בו מחמת קידושי ראשון גרשים נישואים גמורים למיהוי אשת המת ולרתה לרת הבת ואי שרית ליה אתי למישרי לרת הבת בעלמא: **מתני' שש עריות.** יש שחמורות מאלו ומהו חומר שלהן שנשואות לאחרים ואינן יכולין להנשא לאחיו ואם מתו בעליהן שהן (ד) נכריות אבל זה לרשותיהן מותרות להנשא לזה: **אמו.** אינה יכולה להנשא לאחיו של זה מאביו שהרי היא לו אשת האב וכן אשת האב ואחות אביו (ה) ואשת אחיו מאביו שהיו לו בנים ואשת אחי אביו כולן אסורות לאחיו מאביו כשם שאסורות עליו ואין בהן לד ייבום על זה לעולם ואם נישאו לאחרים ולהם נשים אחרות ומתו מותרות לינשא לזה שאין לרת ערוה אסורה אלא כשנפלה לייבום(ו) עם הערוה פעם אחת שכיון שפטרה לרת ערוה עמדה עולמית באיסור אשת אח שיש לה בנים: **ב"ש מתירים.** לרת ערוה להתייבם לאחיו לית להו הך דרשא דלגרור:

מלגו

(1) **רב** זביד אמר אין בנים בלא סימנים. לומר ר"י דצריך לפרש דאין עיבור בנים של קיימת מצוי להיות בלא סימנים ומיהו זמנין אתו מדפריך ומינדוק וכן אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר ואם אין בנים כלל בלא סימנים ודאי נשרו וגם לשון חוששין נמי משמע דליכא אלא חששא בעלמא ולא שודאי נשרו ומשום דלא שכיח עיבור בלא סימנים לא מצינו מתותו ממאנת דמוששים לסימנים כדמסיק ואזיל ולהכי קאמר נמי רבה בר ליואי תוך הזמן הזה היא מתה ועוברה מת אע"פ דפעמים היה כיון דלא שכיח ובכריתא דרב ביבי דנקט שמא תמות בשביל המיעוט ואע"ג דרבה בר ליואי לא חש למיעקט שמא בשביל מיעוטא ופ"ת ומנין לו לגמרא דרב זביד לא בעי למימר דאין בנים בלא סימנים כדמשמע במילתיה ור"ל דאם אין בנים כלל בלא סימנים כמו לרב ספרא כיון דלדידיה נמי אין בנים כלל בלא סימנים כמו לרב ספרא אלא ודאי אתא למימר דאין הבנים סימן גדלות אלא הסערות וכי ליכא סערות לא מחזקינן לה ודאי גדולה ולהכי פריך ולבדוק ומשני חוששין שמא נשרו וחוששין לה בספק גדולה לענין חליצה וקדושין דאוריתא ולענין עונשין ומילי טובא ובקונטרס פי' דסבר רב זביד דתוך הזמן כלאחר הזמן דלא כהלכתא נראה לר"י דבעלמא מודה רב זביד דתוך הזמן כלפני הזמן ושאני הכא דע"י בנים משגיחן לסימנים כאילו הם לאחר זמן כדפרישית נמי לרב ספרא: **משום** צער לידה חיישינן. ופ"ת כיון דאין בנים בלא סימנים משעת העיבור ובדוק קמי לידה ואי ליכא סימנין ליכא למיתם שמא נשרו דאכתי לא בא צער לידה ור"ל דלאו דוקא נקט צער לידה דה"ה נמי דמשום צער עיבור חיישינן שמא נשרו ולא נקט צער לידה אלא משום דאקשי ליה ובבדוק את התמות כדי למאן דהיינו אחר לידה להכי נקט צער לידה וה"ה דאי בדקנה קמי לידה ולא אשכחן דליכא למיתם דנשרו משום צער עיבור ואי היה מפרש מילתיה דרב זביד דאין לידת בנים בלא סימנים קאמר הוי אתי שפיר הא דנקט צער לידה ולא היינו צריכים לומר משום צער עיבור חיישינן אבל אי אפשר לומר כן דא"כ לא הוי משני מידי לרבה בר ליואי: **מתה** בתו **או** נתגרשה. הא דלא נקט מיאנה או שנמצאת אילונית משום דמתני' אתא לאשמועינן אפילו כנס ובבעל גירש ומיאנה או שנמצאת אילונית אין שום חדוש דבטלו להו קידושי קמאי וכך לי כנס ובבעל מיאנה כמו מיאנה ובבעל כנס ג"כ משום דקאי אאחת מכל העריות האלו ומיאנה או שנמצאת אילונית לא שייך בכל העריות:

שלשה אחים שנים ובו'. לקמן בפרק ד' אחים (דף ג. ד"ה גירש) אפרש לה אמאי נקט שלשה אחים: **נשואין** הראשונים מפילים. הכא לא הוה שייך למינקט הראשונים דליכא הכא תרי נישואין ומשום ההיא דבפרק ב"ש (לקמן קא:) נקט הכי דתנן המגרש האשה והחזירה מותרת ליבם ור"ל אוסר ומפרש התם טעמא דר"ל משום דמספקא ליה אי מיתה מפלת אי נישואים הראשונים מפילים: **תמאן** השתא ותתייבם בו'. ואפי' לר"ג דלית ליה מלמדין את הקטנה שממאן לקמן בפ' ב"ש (דף קט.) היינו להוציאה מבעלה א"נ פריך דהיכא דמיאנה תתייבם לרתה ומתני' משמע דאין לה תקנה אלא בחליצה: **לא** צרת ערוה שאני בו'. ה"נ בשעת נפילה נראית כצרת בתו ופ"ת ומנא ליה דטעמא דרמי בר יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית ככלתו דלמא טעמא דרמי בר יחזקאל גופיה משום דרבי אושעיא דאינה ממאנת לזיקתו וי"ל דע"כ טעמא דרמי בר יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית ככלתו מדנקט אסורה לאחיו ואי טעמא משום דאינה ממאנת לזיקתו אסורה נמי לעלמא ופ"ת א"כ תקשה בריתא דרמי בר יחזקאל לר' אושעיא ותירץ הר"ר משה כהן דאיכא למימרי כשחלצה ולהכי שרי לעלמא ולא משום דממאנת לזיקתו א"נ כשמיאנה ביבם אחר שנתייבמה דליכא זיקה ומ"מ אסורה לאחיו משום דבשעת נפילה נראית ככלתו:

מאי

מסורת הש"ס

(א) לעיל ב:. כ) לקמן ל. ג) [ע"ל את אשתו], ד) [לקמן ל:], ה) [שבת לא: וש"נ ועי' תוס' מנחות עה: ד"ה תנבלן], ו) [שם עירובין עו. ר"ה לב: לב. כתובות מח. הוריות ב:], ז) [לקמן קז:], ח) לקמן קז. קידושין מה. ע"ז, ט) לעיל יב. לקמן קז:, י) [לעיל ט.] לקמן מ. עדיות פ"ד מ"ח, כ) נ"מ נחלת, מ) [דף קו.], נ) לעיל ט.,

גליון הש"ם

גמ' רב אשי אמר סברא היא. ע' לעיל דף ב ע"א תד"ה על סוף: שם נשואין הראשונים פפ"לים. לקמן דף פד ע"ב: שם הי' משקת נפילה. עיין לקמן דף כט ע"א תד"ה לו כרבי אלעזר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומנסה וכו' של זה הראשונה דהויא לה לרת: (ב) ד"ה למאמרו וכו' בס' ר"ג דצריכה: (ג) ד"ה הכא נמי וכו' ליבם והוצרכה למאן בו: (ד) ד"ה שם וכו' שהן נכרים אצל זה: (ה) ד"ה אמו וכו' ואחות אביו ואשת אחיו: (ו) תוס' ד"ה ורב זביד וכו' ומיהו זימנין איתא מדפריך:

מוסף רש"י

לצרור. לרות הרבה משמע, מדלא כתיב לצור (לעיל ג.). וכנסה המגרש ומת. מותרת זו להתייבם, שהרי עד שלא נעקר גירש הראשונה שהיא ערוה ולא היתה לרתה משולם (לקמן ל.). תברא. קשה אהדדי (ב"ק מז: כתובות עה:).

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה כא טוש"ע אה"ע סימן קצג סעי' ז:

נב ב מיי' שם הלכה יב טוש"ע אה"ע שם סעיף כ:

תורה אור השלם

ו. וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ: ויקרא יח יח

תוס' חד מקמאי

מחזיר גרושתו כולן מותרות: **מתני'** כ"ש מבשירין וב"ה פוסלין לכהונה דובעלה לפסול לה דכתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זר [היא] בתרומת הקדשים לא תאכל כגון שנבעלה לזר אצלה פסלה לתרומה ולכהונה מק"ו דגרושה דמותרת בתרומה אסורה לכהונה זו שאסורה [בתרומה] אינו דין שאסורה בכהונה והכי א"י בס' אלמנה לכהן גדול והתם אסיק דזר אצלו מעיקרא בע"י לאפוקי מחזיר גרושתו דלאו זר מעיקרא הוא ולא פסלה לא לתרומה ולא לכהונה דהא פסול כהונה מתרומה קאתי אבל בחייבי כריתות אע"ג דלאו זר מעיקרא הוה פסלה לתרומה ולכהונה מק"ו וה"נ אמרינן בשלהי פרקין נהי נמי דעשו והא"ר יהושע אין ממזר מחייבי כריתות ומאי מפסלא. ת) והלכה כב"ה נהי דממזר לא הוי פגום מיהא הוי דאתי בק"ו מאלמנה ולא פריך מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת כדפריך בהא שמעתתא גבי מחזיר גרושתו ושי"מ דבחייבי כריתות היא עצמה מתחללת ואע"ג דלאו זר מעיקרא הוא:

ת) נראה דל"ל ומאי מפסלא אפי' שם הלכה כב"ה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com